

Udzielenie zamówienia publicznego w trybie aukcji elektronicznej. Prawo polskie a wspólnotowe

Sylwia Kotecka¹

Zagadnienia wprowadzające

Przyjęcie w dniu 29 stycznia 2004 r. nowej ustawy – Prawo zamówień publicznych² (która weszła w życie 2 marca 2004 r.³), jest istotnym etapem w procesie informatyzacji i elektronicznej zamówień publicznych w Polsce.

Do opracowania nowej ustawy Prezes Urzędu Zamówień Publicznych został zobowiązany przez Radę Ministrów⁴. Dnia 13 maja 2003 r. przyjęła ona „*Notatkę w sprawie podstawowych założeń projektu ustawy – Prawo zamówień publicznych*”, zgodnie z którą celami uchwalenia ustawy były:

- zapewnienie spójnej, kompleksowej regulacji dotyczącej zamówień publicznych, uwzględniającej zróżnicowanie mechanizmów udzielania zamówień zależnie od ich wartości;
- pełne dostosowanie polskiego prawa o zamówieniach publicznych do wymogów *acquis communautaire*;
- rozszerzenie i umocnienie istniejących w systemie prawa mechanizmów ograniczających zjawiska korupcyjne;
- likwidacja zbędnych obciążeń biurokratycznych i wprowadzenie rozwiązań ułatwiających przedsiębiorcom dostęp do rynku zamówień⁵.

Projekt ustawy – Prawo zamówień publicznych⁶ odwoływał się do zasad przyjętych w pierwotnym prawie Wspólnot Europejskich oraz w orzecznictwie Europejskiego Trybunału

¹ Autorka jest studentką piątego roku stacjonarnych studiów prawa, adres mailowy: skotecka@o2.pl

² Dz. U. Nr 19, poz. 177, ze zm.; dalej – ustawa.

³ Z wyjątkiem szeregu przepisów o bezpośrednim znaczeniu europejskim, które weszły w życie z dniem 1 maja 2004 r.

⁴ Protokół ustaleń Nr 56/2002.

⁵ Zob. *Uzasadnienie do projektu ustawy – Prawo zamówień publicznych*, s. 96, <http://orka.sejm.gov.pl/Druki4ka.nsf/Numery/2218?OpenDocument> (według stanu na dzień 17 grudnia 2004 r.).

Sprawiedliwości, w tym przede wszystkim zasady równości, swobodnego przepływu towarów, swobody świadczenia usług i wolnej przedsiębiorczości⁷.

W opracowywaniu projektu ustawy zostały wykorzystane również projekty dyrektyw: dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącej koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na dostawy, usługi i roboty budowlane (COM 2000/275) oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącej koordynacji procedur udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych (COM 2000/276)⁸, które zostały przyjęte dnia 31 marca 2004 r.

Wdrożenie w Polsce rozwiązań umożliwiających zastosowanie procedur elektronicznych w zamówieniach publicznych okazało się nieuniknione już w świetle wytycznych przedstawionych przez Komisję Europejską w Zielonej Księdze⁹ w 1996 r. W dokumencie tym po raz pierwszy stwierdzono, że rozwój nowych narzędzi teleinformatycznych oraz obniżenie kosztów telekomunikacyjnych umożliwiają przejście z systemu opartego na dokumentach papierowych do systemu w pełni elektronicznego¹⁰.

Komisja Europejska wskazuje na nowe technologie informatyczne i teleinformatyczne (ITC) jako na kluczowe narzędzie sprzyjające jawności, czytelności i otwartemu dostępowi do zamówień publicznych, gdyż ich wykorzystanie pozwala na bardziej efektywny przebieg tak procesu przekazu informacji, jak i samego trybu udzielania zamówienia¹¹.

W prawie międzynarodowym budowany jest jednolity system prawny zamówień publicznych. Tendencja ta jest obserwowana nie tylko w obszarze Unii Europejskiej, ale również na rynku światowym, czego wyrazem jest rosnąca systematycznie liczba państw – sygnatariuszy Umowy o Zamówieniach Rządowych (GPA) Światowej Organizacji Handlu (WTO), wśród których jest również Polska¹².

Ustawa – Prawo zamówień publicznych - określa zasady i tryb udzielania zamówień publicznych, środki ochrony prawnej, kontrolę udzielania zamówień publicznych oraz organy właściwe w sprawach uregulowanych w ustawie¹³. Zamówieniami publicznymi są umowy odpłatne, zawierane między zamawiającym a wykonawcą, których przedmiotem są usługi, dostawy

⁶ Druk sejmowy nr 2218, *ibidem*, s. 1 i nast.

⁷ Zob. *Uzasadnienie do projektu...*, s. 96.

⁸ Zob. *Uzasadnienie do projektu...*, s. 97.

⁹ Zielona Księga „Zamówienia publiczne w Unii Europejskiej – w poszukiwaniu rozwiązań”, COM (96) 583 z dnia 27 listopada 1996 r.

¹⁰ Zob. D. Piasta, R. Romański, *Znaczenie projektu dla polskiego systemu zamówień publicznych (w:) Analiza i rozwój elektronicznych zamówień publicznych w Polsce w świetle rozwiązań włoskich i europejskich*, Rzym – Warszawa 2004, s. 14.

¹¹ Zob. A. Salvati, M. Tanferna, *System elektronicznych zamówień publicznych w Polsce w kontekście integracji z UE (w:) Analiza...*, s. 179.

¹² Zob. J. Grabowski, *O projekcie ustawy – Prawo zamówień publicznych (projekt ustawy z dnia 8 sierpnia 2003 r.)*, „Przegląd Legislacyjny” 2003, nr 5, poz. 8, s. 82.

¹³ Art. 1 ustawy.

lub roboty budowlane¹⁴. Zamawiający jest osobą fizyczną, osobą prawną albo jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej obowiązana do stosowania ustawy¹⁵, wykonawcą - osoba fizyczna, osoba prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która ubiega się o udzielenie zamówienia publicznego, złożyła ofertę lub zawarła umowę w sprawie zamówienia publicznego¹⁶.

W rozdziale II działu I ustawy zostały określone zasady udzielania zamówień publicznych. Do postępowania w trybie aukcji elektronicznej odnoszą się:

- a) zasada zachowania uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców przez zamawiającego;
- b) zasada bezstronności i obiektywizmu czynności związanych z przygotowaniem oraz przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia;
- c) zasada udzielania zamówienia wyłącznie wykonawcy wybranemu zgodnie z przepisami ustawy;
- d) zasada jawności postępowania o udzielenie zamówienia¹⁷;
- e) zasada prowadzenia postępowania w języku polskim¹⁸;
- f) zasada, iż zamawiający może udzielić zamówienia w trybie aukcji elektronicznej tylko w przypadkach określonych w ustawie.

Nowe dyrektywy regulujące procedury udzielania zamówień publicznych w Unii Europejskiej - dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/18/WE koordynująca procedury udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi (tzw. dyrektywa klasyczna)¹⁹ oraz dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/17/WE koordynująca procedury udzielania zamówień publicznych przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i publicznych usług pocztowych (tzw. dyrektywa sektorowa)²⁰ stanowią, iż zamawiający nie powinien przeprowadzać aukcji elektronicznej w sposób prowadzący do wyłączenia, ograniczenia lub zniekształcenia konkurencji, a także zmieniać przedmiotu zamówienia opisanego w ogłoszeniu o aukcji i zdefiniowanego szczegółowo w dokumentacji przetargowej²¹.

¹⁴ Art. 2 ust. 13 ustawy.

¹⁵ Art. 2 ust. 12 ustawy.

¹⁶ Art. 2 ust. 11 ustawy.

¹⁷ Zamawiający może ograniczyć dostęp do informacji związanych z postępowaniem o udzielenie zamówienia publicznego tylko w przypadkach określonych w przepisach ustawy.

¹⁸ Jednakże w szczególnie uzasadnionych przypadkach zamawiający może wyrazić zgodę na złożenie wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia, oświadczeń, oferty oraz innych dokumentów również w jednym z języków powszechnie używanych w handlu międzynarodowym lub języku kraju, w którym zamówienie jest udzielane.

¹⁹ Dz. U. Unii Europejskiej Nr L 134 z dnia 30 kwietnia 2004 r.; http://www.uzp.gov.pl/UE/dyrektywy/dyr_klasyczna_NIEM.pdf.

²⁰ Dz. U. Unii Europejskiej Nr L 134 z dnia 30 kwietnia 2004 r.; http://www.uzp.gov.pl/UE/dyrektywy/dyr_sektorowa.NIEM.pdf.

²¹ Art. 56 ust. 9 dyrektywy klasycznej; art. 54 ust. 9 dyrektywy sektorowej.

Powołane wyżej dyrektywy zastępują 3 dyrektywy dotyczące zamówień publicznych: nr 92/50/EWG, nr 93/37/EWG oraz nr 93/36/EWG. Państwa członkowskie zobowiązały się do wdrożenia nowych dyrektyw do swoich wewnętrznych porządków prawnych w ciągu 21 miesięcy od dnia ich wejścia w życie (tj. do 31 stycznia 2006 r.). Tego samego dnia zostaną uchylone stare dyrektywy zamówieniowe. W okresie przejściowym obowiązują więc równocześnie stare, jak i nowe dyrektywy dotyczące zamówień publicznych.

Celem nowych dyrektyw jest przede wszystkim uproszczenie dotychczas obowiązujących przepisów, ich dostosowanie do współczesnych potrzeb administracji, ułatwienie stosowania zamówień elektronicznych oraz uwzględnienie orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości dotyczącego względów społecznych i ekologicznych w zamówieniach publicznych. Uproszczenie unijnych przepisów o zamówieniach publicznych polega m. in. na konsolidacji trzech odrębnych dotychczas dyrektyw klasycznych w jeden akt prawny, zmianie układu i kolejności poszczególnych przepisów tak, aby odzwierciedlały rzeczywisty przebieg postępowania o udzielenie zamówienia publicznego i zredukowaniu liczby progów, z którymi wiąże się obowiązek stosowania przepisów dyrektyw i wyrażeniu ich w walucie Unii Europejskiej – euro²². Unowocześnienie procedur udzielania zamówień publicznych polega m. in. na dopuszczeniu elektronicznych środków przekazywania informacji²³.

Stare dyrektywy Unii Europejskiej nie przewidywały udzielenia zamówienia publicznego z wykorzystaniem procedur elektronicznych. Preambuła do dyrektywy klasycznej stanowi, iż, ze względu na ciągle dokonujący się postęp techniczny, częstotliwość przeprowadzania aukcji elektronicznych będzie wzrastać i dlatego aukcje te powinny zostać zdefiniowane i podporządkowane reżimowi ustanowionemu przez przepisy prawa wspólnotowego²⁴. Takie rozwiązanie zapewni respektowanie zasad równego traktowania i niedyskryminacji oferentów oraz transparentności (przejrzystości) postępowania o udzielenie zamówienia publicznego prowadzonego w drodze aukcji elektronicznej. Zdaniem prawodawcy europejskiego, nowe technologie w zakresie zamówień publicznych przyczyniają się do zwiększenia konkurencyjności oraz usprawnienia procesu dokonywania zamówień publicznych oraz pozwalają na oszczędność czasu i środków finansowych²⁵. Podmioty zamawiające mogą korzystać z elektronicznych technik dokonywania zakupów, pod warunkiem że ich zastosowanie będzie

²² Dotychczas progi wyrażane były w euro oraz SDR (Specjalne Prawa Ciągnięcia – jednostka rozliczeniowa Światowej Organizacji Handlu).

²³ Zob. D. Piasta, *Nowe dyrektywy dotyczące zamówień publicznych*, „Zamówienia Publiczne, Doradca: Porady, Interpretacje, Wzory” 2004, nr 2, s. 21.

²⁴ Fragmenty dyrektyw tłumaczone przez autorkę z języka niemieckiego na potrzeby niniejszej pracy.

²⁵ Pkt 14 preambuły do dyrektywy klasycznej.

zgodne z przepisami dyrektyw oraz zasadami równego traktowania, niedyskryminacji i przejrzystości.

Zawieranie umów przez Internet (skrót od ang. *International network*) wiąże się z pojęciem handlu elektronicznego (*electronic commerce – e-commerce*). Według Światowej Organizacji Handlu (WTO) przez *e-commerce* należy rozumieć produkcję, reklamę, sprzedaż i dystrybucję produktów poprzez sieci teleinformatyczne. Prace nad sformułowaniem jednolitej definicji, umożliwiającej m. in. monitorowanie zjawiska *e-commerce*, prowadzone są też na forum Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD). Komitet Informacji, Komputerów i Polityki Telekomunikacyjnej OECD proponuje włączyć w zakres pojęcia *e-commerce sensu largo* ogół transakcji elektronicznych; natomiast na *e-commerce sensu stricto* składałyby się wówczas wyłącznie transakcje internetowe²⁶.

Zgodnie z proponowaną definicją, transakcją internetową jest prowadzona przez sieć Internetu sprzedaż lub zakup towarów albo usług, niezależnie od tego, czy odbywa się między przedsiębiorcami, gospodarstwami domowymi, osobami fizycznymi, rządami czy innymi publicznymi lub prywatnymi organizacjami. Zasadniczym problemem jest pogodzenie tej formy działalności gospodarczej i obrotu prawnego z obowiązującymi przepisami, rozwiązanie pojawiających się na tym tle problemów interpretacyjnych oraz stworzenie nowych konstrukcji prawnych, zwłaszcza w obrębie prawa cywilnego²⁷.

Prawo unijne nie dostarcza jednoznacznej definicji zamówień elektronicznych (*e-procurement* – w możliwie dosłownym tłumaczeniu – „zaopatrywanie drogą elektroniczną”), gdyż zamówienia publiczne stanowią jedną z tych dziedzin, którą poszczególne kraje członkowskie uregulowały samodzielnie. Dyrektywa klasyczna, nie dając jednej wspólnej dla wszystkich krajów definicji, określa jedynie ogólne zasady dotyczące zamówień elektronicznych. Definicja *e-procurement* nie wynika z przepisów prawnych, lecz z praktyki. Pod pojęciem *e-procurement* kryje się całość:

- a) technologii;
- b) procedur i narzędzi operacyjnych;
- c) wymogów administracyjnych służących nabywaniu towarów i usług *on-line*²⁸.

W szerokim rozumieniu o *e-procurement* można mówić wszędzie tam, gdzie administracja publiczna nabywa towary i usługi za pośrednictwem narzędzi elektronicznych. W większości przypadków narzędzia *e-procurement* stosowane są w zasadniczej fazie zamówienia (typowym

²⁶ Zob. B. Stapała, *Aukcje internetowe – wybrane zagadnienia prawne*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2003, nr 2, s. 9.

²⁷ J. w.

²⁸ Zob. C. Contessa, *E-procurement jako narzędzie modernizacji administracji publicznej. Doświadczenia wybranych krajów UE* (w:) *Analiza...*, s. 21.

przykładem są aukcje *on-line*). W innych przypadkach instrumenty informatyczne obsługują etapy poprzedzające samą procedurę przetargową (np. etap planowania, programowania lub określania potrzeb administracji) lub występują w fazie następującej po przyznaniu kontraktu (np. etap wykonania umowy, obsługa magazynów lub wystawianie faktur)²⁹.

Narzędzia *e-procurement* można podzielić na trzy główne kategorie:

- 1) aukcje *on-line*, czyli sposób udzielania zamówienia wprowadzający elektronizację do głównego etapu przetargu;
- 2) centrale zakupów (sklepy *on-line*), oparte o powszechny w Europie model umów ramowych (*framework agreements*);
- 3) giełda elektroniczna (*marketplace*) to model, który umożliwia jednostkom administracji publicznej (potencjalnym nabywcom) oraz firmom (potencjalnym dostawcom) skonfrontowanie swoich potrzeb za pośrednictwem portalu elektronicznego³⁰.

W pierwszym z tych instrumentów (aukcje *on-line*) wykorzystanie techniki informatycznej polega na opracowaniu i udostępnieniu narzędzi, za pomocą których można przenieść do sieci wszystkie tradycyjne etapy postępowania o udzielenie zamówienia: przygotowanie ogłoszenia o zamówieniu, wybór trybów postępowania, rozesłanie ogłoszenia do zainteresowanych lub zakwalifikowanych oferentów, odebranie wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, sprawdzenie spełnienia wymogów przez oferentów, wybór zasad składania ofert, licytacja, porównanie ofert, rozstrzygnięcie i kontrola wykonania³¹.

Elektroniczne zamówienia publiczne (*public e-procurement*) to instrument, za pomocą którego urzędy publiczne udzielają drogą elektroniczną zamówień na towary i usługi. *Public e-procurement*, mimo iż korzysta z tych samych modeli, którymi posługuje się handel elektroniczny, należy traktować inaczej. Jest on wyraźnie uwarunkowany instytucjonalną rolą podmiotów publicznych, w szczególności ograniczeniami prawnymi i proceduralnymi, którym podlega organizacja i działanie administracji publicznej³².

Prywatny handel elektroniczny wpisuje się w ramy działalności gospodarczej, której celem jest osiągnięcie zysku przez przedsiębiorcę – podmiot niezależny, mający swobodę regulowania własnych działań handlowych i umownych. Proces zaopatrzenia w dostawy i usługi w sektorze publicznym nie może nie uwzględniać zasad ustanowionych w przepisach prawa,

²⁹ J. w.

³⁰ *Ibidem*, s. 21 - 22.

³¹ Zob. A. Salvati, M. Tanferna, *Wnioski końcowe. Propozycja ustanowienia centrali zakupów i giełdy elektronicznej* (w:) *Analiza...*, s. 194.

³² Zob. D. Lipani, F. Sbrana, M. Tanferna, *Procedury zakupu towarów i usług drogą elektroniczną. Elektroniczne zamówienia publiczne w ustawodawstwie włoskim i europejskim* (w:) *Analiza...*, s. 45.

co powoduje rozmaite skutki w postaci obowiązku przestrzegania zasady równego traktowania oferentów, jawności postępowania, przejrzystości procedur, maksymalnej otwartości negocjacji i innych zasad, które regulują działanie administracji realizującej cele publiczne³³.

Aukcja w ujęciu Kodeksu cywilnego

Ustawa – Prawo zamówień publicznych stanowi, iż do czynności podejmowanych przez zamawiającego i wykonawców w postępowaniu o udzielenie zamówienia stosuje się przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny³⁴, jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej³⁵, co oznacza, iż przepisy Prawa zamówień publicznych mają pierwszeństwo stosowania przed Kodeksem cywilnym.

Nowelizacja Kodeksu cywilnego, dokonana ustawą z dnia 14 lutego 2003 r.³⁶, wprowadziła zmiany m. in. w zakresie nazwy trybu przetargowego. Termin „*aukcja*” zastąpił poprzednio używane pojęcie „*przetargu ustnego*”, a „*przetarg*” – „*przetargu pisemnego*”³⁷. Ustawodawca zrezygnował więc z koncepcji szerokiego rozumienia pojęcia przetargu (w ramach którego wyróżniono dwie jego postacie – ustną i pisemną)³⁸. Cechą tego trybu jest to, że prowadzi on jednocześnie do uzgodnienia treści oświadczeń woli i do wybrania kontrahenta spośród większej grupy zainteresowanych³⁹.

Do zasadniczych cech aukcji, decydujących o istocie tej instytucji prawnej, należy jednoczesna (fizyczna) obecność w tym samym miejscu jej uczestników (licytantów), jawność składanych ofert, możliwość modyfikowania treści złożonych ofert lub składania kolejnych, odpowiadających na propozycje zgłaszane przez innych uczestników aukcji⁴⁰.

Stosownie do nowego brzmienia art. 70¹ § 1 KC, umowa może być zawarta w drodze aukcji lub przetargu.

Każda aukcja składa się z trzech podstawowych etapów, którymi są:

- a) przygotowanie i ogłoszenie aukcji;
- b) aukcja *sensu stricto* (jej otwarcie, składanie ofert, zamknięcie);

³³ J. w.

³⁴ Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.

³⁵ Art. 14 ustawy.

³⁶ Ustawa z dnia 14 lutego 2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 49, poz. 408).

³⁷ Zob. A. Łuszek – Zając, P. Machnikowski, *Nowa regulacja zawarcia umowy w trybie przetargowym*, „Przegląd Prawa Handlowego”, 2003, nr 9, s. 10.

³⁸ Zob. J. Rajska, *Aukcja i przetarg w ujęciu znowelizowanych przepisów kodeksu cywilnego*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2003, nr 5, s. 6.

³⁹ Zob. A. Łuszek – Zając, P. Machnikowski, *op. cit.*, s. 10.

⁴⁰ Zob. P. Wiśniewski, G. Wicik, *Aukcja elektroniczna w zamówieniach publicznych*, „Kontrola Państwowa” 2004 nr 1, s. 105 – 106.

c) zakończenie⁴¹.

W fazie przygotowania aukcji trzeba wykonać czynności, które poprzedzają jej ogłoszenie, w szczególności określić jej przedmiot i warunki. W ogłoszeniu aukcji należy podać czas i miejsce, w którym się ona odbędzie, jej przedmiot oraz warunki albo wskazać sposób udostępnienia tych warunków. Są to ustawowo wyróżnione cechy, którym musi odpowiadać ogłoszenie aukcji. Ogłoszenie niezawierające któregokolwiek z tych elementów nie będzie mogło doprowadzić do wszczęcia procedury aukcyjnej⁴².

Znowelizowany przepis art. 70¹ § 4 KC ustanawia związanie organizatora i oferenta postanowieniami ogłoszenia i warunków aukcji. Wiązą one jej organizatora już od chwili udostępnienia tych warunków, natomiast oferenta - od momentu złożenia oferty. „*Nie chodzi tu o takie związanie, które jest skutkiem złożenia oferty, ale o prawny obowiązek postępowania w określony sposób (...), gdyż są to obowiązki, które ustawa łączy z dokonaniem określonych (...) jednostronnych czynności prawnych*”⁴³. Obowiązek ten można zakwalifikować jako obowiązek świadczenia, w rozumieniu art. 353 KC, a stosunek prawny pomiędzy organizatorem przetargu a jego uczestnikami uznać za zobowiązanie w rozumieniu tego przepisu⁴⁴.

Moment udostępnienia warunków aukcji może być ustalany rozmaicie. Przy oświadczeniu *ad incertam personam*, momentem ujawnienia będzie moment uzewnętrznienia ogłoszenia aukcji. Przepis art. 70¹ § 3 zezwala na zmianę lub odwołanie ogłoszenia oraz warunków aukcji wyłącznie w sytuacji, gdy w ich treści umieszczono odpowiednie zastrzeżenie. Możliwość jednostronnej zmiany lub odwołania ogłoszenia aukcji przez organizatora, bez jakichkolwiek uzasadnionych przyczyn, prowadzi do uprzywilejowania organizatora aukcji względem jego uczestników⁴⁵.

Istotnym elementem składania ofert w trybie aukcji są postąpienia. Ich charakter prawny zależy od modelu przeprowadzanej aukcji. W przypadku aukcji, w której jej organizator zaprasza uczestników do zgłaszania postąpień (taki właśnie model aukcji przyjął Kodeks cywilny), te ostatnie mają charakter oferty. Złożenie oferty w odpowiedzi na ogłoszenie wywołuje dwojakiego rodzaju skutki prawne. Pierwszy - właściwy dla złożenia każdej oferty - polega na związaniu nią oferenta. Drugi, łączy się jedynie ze złożeniem oferty aukcyjnej, wyraża się w przyjęciu przez oferenta ustalonego w ogłoszeniu trybu postępowania aukcyjnego⁴⁶.

Wysokość poszczególnych postąpień może być determinowana treścią ogłoszenia aukcji, przez wskazanie, iż kolejne postąpienie może nastąpić o nie mniejszą niż lub z góry określoną

⁴¹ *Ibidem*, s. 106.

⁴² Zob. J. Rajski, *op. cit.*, s. 6.

⁴³ A. Łuszek – Zajac, P. Machnikowski, *op. cit.*, s. 11.

⁴⁴ J. w.

⁴⁵ *Ibidem*, s. 12.

⁴⁶ Zob. J. Rajski, *op. cit.*, s. 7.

jednostkę. Artykuł 70² § 1 KC stanowi, iż „*oferta złożona w toku aukcji przestaje wiązać, gdy inny uczestnik aukcji (licytant) złożył ofertę korzystniejszą, chyba że w warunkach aukcji zastrzeżono inaczej*”.

Wynikające z ogłoszenia aukcji obowiązki organizatora, o ile nic innego w ogłoszeniu i warunkach nie zastrzeżono, obejmują nie tylko obowiązek określonego postępowania zmierzającego do zawarcia umowy, ale także obowiązek jej zawarcia – przyjęcia ostatej (najkorzystniejszej) oferty. Za taką interpretacją przemawia charakter aukcji, gdyż w tym postępowaniu uzgodnieniu podlega tylko jeden element treści umowy (wysokość ceny lub innego świadczenia), a jego celem jest najkorzystniejsze dla organizatora ukształtowanie tego elementu.

Zamknięcie aukcji polega na oświadczeniu organizatora aukcji, iż nie można zgłaszać kolejnych postąpień ani zmieniać zgłoszonych wcześniej. Można wyróżnić dwa podstawowe modele zamknięcia aukcji. Pierwszy polega na zamknięciu aukcji w związku ze stwierdzeniem, że dany uczestnik zaoferował najkorzystniejszą ofertę, gdyż mimo trzykrotnego wezwania do dalszych postąpień nikt nie postąpił wyżej (nikt w oczekiwanym czasie po ostatnim postąpieniu nie zgłosił kolejnego). Drugi model polega na podaniu w ogłoszeniu terminu końcowego, do upływu którego uczestnicy mogą zgłaszać kolejne postąpienia. Organizator aukcji podaje dokładny termin jej zamknięcia, a po jego upływie nie przyjmuje dalszych postąpień⁴⁷.

Organizator aukcji nie ma więc możliwości zamknięcia jej bez wyboru najkorzystniejszej oferty, o ile takiego uprawnienia nie przewidział w warunkach aukcji. Przyjęcie oferty jest nakazane, a realizacji tego obowiązku uczestnik aukcji może dochodzić w trybie art. 64 KC⁴⁸.

Zawarcie umowy w wyniku aukcji następuje z chwilą udzielenia przybicia. Umowa zawarta w ten sposób może być uznana jedynie za „*umowę zawartą w formie ustnej*”⁴⁹. Artykuły 70² § 3 i 70³ § 3 zd. 2 KC ustanawiają zasadę związania stron wynikiem aukcji mimo niespełnienia szczególnych wymagań stawianych przez ustawę dla zawieranej umowy. Chodzi tu przede wszystkim o zachowanie formy zastrzeżonej pod rygorem nieważności czy uzyskanie przed zawarciem umowy zezwolenia administracyjnego⁵⁰. Skutkiem przybicia nie jest zawarcie umowy, ale powstanie stosunku zobowiązaniowego, w którym obie strony obowiązane są do zawarcia umowy o treści uzgodnionej w wyniku aukcji. Zawarcie umowy z zachowaniem formy szczególnej następuje po zamknięciu aukcji *sensu stricto* w formie odrębnej czynności prawnej.

Zgodnie z art. 70⁴ § 1 KC, w warunkach aukcji można zastrzec, że przystępujący do aukcji powinien, pod rygorem niedopuszczenia do nich, wpłacić organizatorowi tytułem wadium

⁴⁷ Zob. P. Wiśniewski, G. Wicik, *Aukcja elektroniczna w...*, s. 106.

⁴⁸ Zob. A. Łuszek – Zajac, P. Machnikowski, *op. cit.*, s. 12.

⁴⁹ K. Zeidler, *Sprzedaż aukcyjna w obrocie dziełami sztuki i zabytkami*, „Przełęcz Prawa Handlowego” 2003, nr 8, s. 30 – 31.

⁵⁰ Zob. J. Rajska, *op. cit.*, s. 8.

określoną sumę albo ustanowić odpowiednie zabezpieczenie jej wpłaty. Wadium ustalone jest w określonej kwocie pieniężnej (stanowiącej na ogół ustalony procent wartości przedmiotu umowy, która ma być zawarta w wyniku aukcji). Wadium w kształcie nadanym mu przez przepisy KC będzie miało zastosowanie przede wszystkim w aukcjach organizowanych dla zawarcia umów wymagających formy szczególnej pod rygorem nieważności⁵¹.

Jeżeli uczestnik aukcji, mimo wyboru jego oferty, uchyla się od zawarcia umowy, której ważność zależy od spełnienia szczególnych wymagań przewidzianych w ustawie, organizator aukcji może pobraną sumę zachować albo dochodzić zaspokojenia z przedmiotu zabezpieczenia. W pozostałych wypadkach zapłacone wadium należy niezwłocznie zwrócić, a ustanowione zabezpieczenie wygasa⁵².

Jeżeli organizator aukcji uchyla się od zawarcia umowy, uczestnik, którego oferta została wybrana, może żądać zapłaty podwójnego wadium albo naprawienia szkody. Sporne jest, czy może on żądać naprawienia szkody tylko w granicach tzw. ujemnego interesu umownego⁵³, czy też przepisem art. 70⁴ § 2 KC należy objąć wszystkie normalne następstwa niezawarcia umowy (w tym skutki tego, że nie została ona zrealizowana)⁵⁴.

Ustawa nowelizująca Kodeks cywilny rozszerzyła krąg osób uprawnionych do żądania unieważnienia umowy zawartej w drodze aukcji. Art. 70⁵ § 1 KC stanowi, iż organizator oraz uczestnik aukcji może żądać unieważnienia zawartej umowy, jeżeli strona tej umowy, inny uczestnik albo osoba działająca w porozumieniu z nimi wpłynęła na wynik aukcji w sposób sprzeczny z prawem lub dobrymi obyczajami. Jeżeli umowa została zawarta na cudzy rachunek, jej unieważnienia może żądać także dający zlecenie. Unieważnienia umowy mogą więc żądać nie tylko obie jej strony, lecz także pozostali uczestnicy aukcji. Takie rozwiązanie harmonizuje z istotą postępowania aukcyjnego, charakteryzującego się zapewnieniem jego uczestnikom jednakowych praw i obowiązków⁵⁵. Umowa zawarta w wyniku szczególnie nagannego zachowania się osób wymienionych w tym przepisie jest dotknięta sankcją nieważności⁵⁶.

Aukcja elektroniczna w prawie zamówień publicznych

Projektodawcy ustawy zakładali, że wprowadzenie aukcji elektronicznej do systemu zamówień publicznych pozwoli jeszcze przed wejściem w życie dyrektyw Unii Europejskiej

⁵¹ Zob. A. Łuszek – Zając, P. Machnikowski, *op. cit.*, s. 15

⁵² Art. 70⁴ § 2 zd. 1 i 2 KC.

⁵³ Zob. J. Rajska, *op. cit.*, s. 7.

⁵⁴ Zob. A. Łuszek – Zając, P. Machnikowski, *op. cit.*, s. 15.

⁵⁵ Zob. J. Rajska, *op. cit.*, s. 8.

⁵⁶ *Ibidem*, s. 9.

wdrożyć nowoczesne instrumenty udzielania zamówień w stosunku do dostaw o niewielkiej wartości. Ich zdaniem, aukcja, jako rozwiązanie bardzo przejrzyste i proste oraz nowoczesne, z czasem powinna wyeliminować mniej konkurencyjny tryb zapytania o cenę⁵⁷.

Podczas przeprowadzania aukcji elektronicznej jej organizator i uczestnicy nie są jednocześnie obecni fizycznie w jednym miejscu. Jednakże są oni w „wirtualnej przestrzeni”, w której każdy znajduje się w miejscu, z którym połączył się przez Internet. Sytuacja ta przypomina aukcję, w której – ze względu na dużą liczbę zainteresowanych – niektórzy obserwują jej przebieg na monitorze w pomieszczeniu obok, podążając za składanymi postąpieniami, używając w tym celu odpowiedniego sygnalizatora⁵⁸.

W zamówieniach publicznych wykorzystuje się mechanizm aukcji odwróconej; oferentami są tu sprzedający, którzy zgłaszają postąpienia w odpowiedzi na zapotrzebowanie zamawiającego - potencjalni dostawcy rywalizują więc o zapotrzebowanie klienta, który organizując aukcję pragnie uzyskać jak najniższą cenę, gdyż cena w aukcji odwróconej maleje wraz z każdą ofertą.

W polskim prawie zamówień publicznych aukcja elektroniczna jest samoistnym (samodzielnym) trybem udzielania zamówienia publicznego. Uprościł on postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego, gdyż oferenci na pierwszym etapie postępowania są obowiązani składać wyłącznie wnioski o dopuszczenie do postępowania⁵⁹.

Natomiast aukcja elektroniczna ukształtowana przez dyrektywy nie jest odrębnym trybem postępowania, lecz modyfikacją (czy też fazą) istniejących procedur. W przypadku procedury otwartej, ograniczonej i negocjacyjnej z publikacją ogłoszenia, państwa członkowskie Unii Europejskiej mogą zdecydować, że zamawiający będzie uprawniony do przeprowadzenia aukcji elektronicznej⁶⁰. Przepisy dotyczące aukcji mają charakter fakultatywny – mogą, ale nie muszą być wdrożone do prawa krajowego; zależy to od wyłącznego uznania ustawodawcy krajowego. Jeśli władze krajowe zdecydowały się na wdrożenie aukcji elektronicznej w odniesieniu do zamówień publicznych o wartościach przekraczających progi określone w dyrektywach, przepisy krajowe muszą być zgodne z dyrektywami⁶¹. Obecnie dyrektywa klasyczna przewiduje trzy progi, powyżej których państwa członkowskie Unii Europejskiej są zobowiązane do udzielania zamówień zgodnie z nią. Są to następujące wartości:

- 5 923 000 euro dla robót budowlanych;

⁵⁷ Zob. *Uzasadnienie do projektu ustawy...*, s. 121.

⁵⁸ Zob. P. Wiśniewski, G. Wicik, *Aukcja elektroniczna w...*, s. 109 – 110.

⁵⁹ J. w.

⁶⁰ Art. 54 ust. 1 dyrektywy klasycznej; art. 56 ust. 1 dyrektywy sektorowej.

⁶¹ Zob. D. Piasta, *Procedury elektroniczne w świetle nowych dyrektyw*, „Zamówienia Publiczne, Doradca: Porady, Interpretacje, Wzory” 2004, nr 10, s. 37.

- 154 000 euro dla dostaw i usług, gdy zamawiającym jest jednostka administracji centralnej;
- 236 000 euro dla dostaw i usług udzielanych przez pozostałych zamawiających.

Wartości progowe zawarte w obu dyrektywach zostały zmienione rozporządzeniem Komisji Europejskiej 1874/2004 z dnia 28 października 2004 r.⁶²

W polskim prawie zamówień publicznych aukcja elektroniczna to tryb udzielania zamówienia publicznego, w którym, po publicznym ogłoszeniu, za pomocą formularza umieszczonego na stronie internetowej umożliwiającego wprowadzenie niezbędnych danych w trybie bezpośredniego połączenia z tą stroną, wykonawcy składają kolejne korzystniejsze oferty (postąpienia), podlegające automatycznej klasyfikacji⁶³.

Według obu dyrektyw aukcją elektroniczną jest powtarzalne postępowanie, wykorzystujące mechanizm elektroniczny, umożliwiające prezentację nowych, obniżonych cen, a także nowych wartości dotyczących określonych elementów oferty, mające miejsce po pierwszej, kompletnej ocenie ofert, który to mechanizm umożliwia ich automatyczną ocenę i wybór najkorzystniejszej z nich⁶⁴ (art. 1 ust. 7 dyrektywy klasycznej; art. 1 ust. 6 dyrektywy sektorowej).

Zgodnie z polską ustawą, tryb aukcji elektronicznej może być zastosowany tylko wtedy, gdy przedmiotem zamówienia są dostawy powszechnie dostępne o ustalonych standardach jakościowych, a wartość zamówienia nie przekracza ustalonej w złotych równowartości kwoty 60 000 euro⁶⁵. Według polskiego prawa zamówień publicznych dostawą jest nabywanie rzeczy, praw oraz innych dóbr, w szczególności na podstawie umowy sprzedaży, dostawy, najmu, dzierżawy oraz leasingu⁶⁶. Jednakże aukcja nie może być zastosowana do dostawy praw, gdyż te nie są powszechnie dostępne, a przede wszystkim nie mają ustalonych standardów jakościowych⁶⁷. Pod pojęciem dostaw powszechnie dostępnych rozumie się dostawy typowe w danej branży, np. dostawy gotowych wyrobów katalogowych o małym stopniu złożoności, produktów spożywczych różnego asortymentu, materiałów biurowych, powszechnie stosowanych leków itp., jeśli są one świadczone przez większość podmiotów z branży⁶⁸.

Dyrektywy stanowią, iż aukcję elektroniczną można przeprowadzić dla udzielenia zamówienia na dostawy, usługi i roboty budowlane, o ile możliwe jest określenie z dostateczną

⁶² Rozporządzenie Komisji Europejskiej z dnia 28 października 2004 r. zmieniające dyrektywy 2004/17/WE i 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do progów ich stosowania w zakresie procedur udzielania zamówień (Dziennik Urzędowy UE Nr L 326 z dnia 29 października 2004 r.); <http://europa.eu.int/eur-lex/lex/JOhtml.do?uri=OJ:L:2004:326:SOM:PL:HTML>; zob. także W. Hartung, *Czeka nas zmiana ustawy*, „Wspólnota” 2004, nr 23, s. 50.

⁶³ Art. 74 ust. 1 ustawy.

⁶⁴ Zob. D. Piasta, *Prawo zamówień publicznych a nowe unijne dyrektywy*, „Zamówienia publiczne, Doradca: Porady, Interpretacje, Wzory” 2004, nr 5, s. 7.

⁶⁵ Art. 74 ust. 2 ustawy.

⁶⁶ Art. 2 ust. 2 ustawy.

⁶⁷ Zob. J. Pieróg, *Prawo zamówień publicznych. Komentarz*, Wydawnictwo CH Beck, Warszawa 2004, s. 199.

⁶⁸ Zob. G. Wicik, P. Wiśniewski, *Aukcja elektroniczna. Część pierwsza*, „Zamówienia publiczne, Doradca: Porady, Interpretacje, Wzory” 2004, nr 1, s. 14.

precyzją specyfikacji przedmiotu zamówienia⁶⁹. Dlatego te zamówienia, których komponenty nie są mierzalne (nie można ich wyrazić liczbowo lub procentowo), nie powinny być udzielane w drodze aukcji elektronicznej (np. prace projektowe). Dyrektywy nie zawierają ograniczenia kwotowego wartości zamówienia, jakie może zostać udzielone z wykorzystaniem aukcji elektronicznej.

Zanim postępowanie zostanie wszczęte, niezbędne jest określenie przedmiotu zamówienia publicznego. Zgodnie z art. 29 ust. 1 Prawa zamówień publicznych, przedmiot zamówienia opisuje się w sposób wyczerpujący, za pomocą dostatecznie dokładnych i zrozumiałych określeń, uwzględniając wszystkie wymagania i okoliczności mogące mieć wpływ na sporządzenie oferty⁷⁰, gdyż bez jego precyzyjnego, jednoznacznego określenia może stać pod znakiem zapytania celowość przeprowadzenia aukcji elektronicznej⁷¹.

Sformułowany w polskiej ustawie wymóg publicznego ogłoszenia oznacza, iż warunkiem *sine qua non* przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie aukcji elektronicznej jest udostępnienie ogłoszenia aukcji nieograniczonemu kręgowi podmiotów zainteresowanych wzięciem udziału w postępowaniu⁷². Ogłoszenie zamawiający powinien umieścić na własnej stronie internetowej oraz na stronie, na której będzie przeprowadzona aukcja, co wskazuje, że tryb ten stosować mogą tylko podmioty, które posiadają własną stronę internetową⁷³. Jednakże aukcja może zostać przeprowadzona na stronie internetowej zamawiającego lub na innej stronie⁷⁴. Data umieszczenia ogłoszenia na stronach internetowych jest jednocześnie datą wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia w trybie aukcji elektronicznej.

Ogłoszenie o zamówieniu zawiera co najmniej:

- a) nazwę (firmę) i adres zamawiającego;
- b) określenie trybu zamówienia;
- c) określenie przedmiotu zamówienia;
- d) wymagania dotyczące rejestracji i identyfikacji wykonawców, w tym wymagania techniczne urządzeń informatycznych;
- e) sposób postępowania w toku aukcji elektronicznej, w szczególności określenie minimalnych wysokości postąpień;
- f) informacje o liczbie etapów aukcji elektronicznej i czasie ich trwania;
- g) termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w aukcji elektronicznej;

⁶⁹ Art. 54 ust. 2 dyrektywy klasycznej; art. 56 ust. 2 dyrektywy sektorowej.

⁷⁰ Zob. szerzej art. 29 – 31 ustawy.

⁷¹ P. Wiśniewski, G. Wicik, *Aukcja elektroniczna – propozycje rozwiązań prawnych dla polskiego systemu zamówień publicznych*, „Przegląd Legislacyjny” 2004 nr, 1 s. 161.

⁷² Zob. P. Wiśniewski, G. Wicik, *Aukcja elektroniczna – propozycje...*, s. 157.

⁷³ Zob. J. Pieróg, *op. cit.*, s. 201.

⁷⁴ Zob. M. Płużański, *Prawo zamówień publicznych. Komentarz*, Wydawnictwo CH Beck, Warszawa 2005, s. 229.

- h) termin otwarcia oraz termin i warunki zamknięcia aukcji elektronicznej;
- i) opis warunków udziału w postępowaniu oraz opis sposobu dokonywania oceny spełniania tych warunków;
- j) informację o oświadczeniach i dokumentach, jakie mają dostarczyć wykonawcy w celu potwierdzenia spełnienia warunków udziału w postępowaniu;
- k) termin związania ofertą;
- l) termin wykonania zamówienia;
- m) wymagania dotyczące należytego wykonania umowy;
- n) istotne dla stron postanowienia, które zostaną wprowadzone do treści zawieranej umowy w sprawie zamówienia publicznego, albo ogólne warunki umowy, albo wzór umowy, jeśli zamawiający wymaga od wykonawcy, aby zawarł z nim umowę w sprawie zamówienia publicznego na takich warunkach;
- o) adres strony internetowej, na której będzie prowadzona aukcja elektroniczna⁷⁵.

Warunkiem przeprowadzenia aukcji elektronicznej, przewidzianym przez dyrektywę, jest zawarcie informacji o niej w ogłoszeniu o zamówieniu publicznym⁷⁶. Dyrektywy nie przewidują odrębnego ogłoszenia o aukcji – informację, że będzie ona przeprowadzona, zaznacza się w odpowiednim miejscu w ogłoszeniu o zamówieniu⁷⁷. Ogłoszenie to powinno zawierać następujące informacje:

- a) wartości składników (komponentów) przedmiotu zamówienia, które będą podlegały ocenie podczas aukcji elektronicznej, pod warunkiem, że są one mierzalne i mogą być wyrażone liczbowo lub procentowo;
- b) górne granice wartości tych składników, które są określone w specyfikacji przedmiotu zamówienia;
- c) informacje, które będą dostępne dla oferentów w trakcie aukcji elektronicznej wraz z podaniem terminu ich udostępnienia;
- d) istotne informacje dotyczące przebiegu aukcji elektronicznej;
- e) warunki, na jakich oferenci będą składać oferty, a w szczególności wymogi co do minimalnych różnic ceny lub wartości przedmiotu zamówienia pomiędzy kolejnymi postąpieniami;

⁷⁵ Art. 75 ust. 2 ustawy.

⁷⁶ Art. 54 ust. 3 akapit 1 dyrektywy klasycznej; art. 56 ust. 3 akapit 1 dyrektywy sektorowej.

⁷⁷ Zob. D. Piasta, *Prawo zamówień publicznych a nowe unijne dyrektywy*, „Zamówienia Publiczne, Doradca: Porady, Interpretacje, Wzory” 2004, nr 5, s. 7.

- f) istotne informacje dotyczące parametrów technicznych urządzeń elektronicznych, które będą miały zastosowanie podczas przeprowadzenia aukcji elektronicznej⁷⁸.

Według dyrektyw, przed przeprowadzeniem aukcji elektronicznej zamawiający powinien dokonać oceny ofert zgodnie z kryterium lub kryteriami udzielenia zamówienia publicznego⁷⁹.

Kryteriami tymi mogą być:

- a) wyłącznie cena, jeśli zamówienia udziela się oferentowi, który zaproponuje najniższą cenę;
- b) cena oraz nowe wartości tych komponentów (składników) przedmiotu zamówienia, które zostały wskazane w dokumentacji zamówienia, w sytuacji, kiedy zamówienia udziela się oferentowi oferującemu tzw. najkorzystniejszą ekonomicznie ofertę (niem. *das wirtschaftlich günstige Angebot*)⁸⁰.

Szczególną cechą udzielania zamówienia publicznego w trybie aukcji, która nie występuje w innych trybach, jest możliwość wielokrotnego składania oferty cenowej w formie postąpienia. Oznacza to, że wysokość ceny oferty jest uzależniona od ofert innych uczestników.

Postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego w trybie aukcji elektronicznej, tak jak i w innych trybach, musi zapewniać możliwość sprawdzenia przez zamawiającego zdolności wykonawców do wykonania zamówienia publicznego, co powinno mieć miejsce przed aukcją elektroniczną *sensu stricto*. Na gruncie polskiej ustawy celowi temu służy instytucja wniosku o dopuszczenie do udziału w aukcji elektronicznej. Zamawiający wyznacza termin składania tych wniosków nie krótszy niż 15 dni od dnia ogłoszenia⁸¹.

Zamawiający dopuszcza do udziału w aukcji elektronicznej i zaprasza do składania ofert wszystkich wykonawców spełniających warunki udziału w postępowaniu, określając w zaproszeniu termin związania ofertą wykonawcy, który zaoferuje najniższą cenę⁸². Nie ma możliwości ograniczenia liczby wykonawców dopuszczonych do udziału w aukcji *sensu stricto* czy wybrania tylko tych wykonawców, którzy w największym stopniu spełniają postawione warunki⁸³.

Choć ustawa nie stanowi o tym wprost, wykonawcy powinni, wraz z wnioskiem o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, złożyć oświadczenie o spełnianiu warunków co do udziału w postępowaniu, a jeżeli zamawiający żąda przedłożenia dokumentów potwierdzających spełnianie tychże warunków, również te dokumenty⁸⁴.

⁷⁸ Art. 54 ust. 3 akapit 2 dyrektywy klasycznej; art. 56 ust. 3 akapit 2 dyrektywy sektorowej.

⁷⁹ Art. 54 ust. 4 akapit 1 dyrektywy klasycznej; art. 56 ust. 4 akapit 1 dyrektywy sektorowej.

⁸⁰ Art. 54 ust. 2 akapit 3 dyrektywy klasycznej; art. 56 ust. 2 akapit 3 dyrektywy sektorowej.

⁸¹ Art. 76 ust. 1 ustawy.

⁸² Art. 76 ust. 2 ustawy.

⁸³ Zob. J. Pieróg, *op. cit.*, s. 203.

⁸⁴ Zob. M. Płużański, *op. cit.*, s. 231.

Na gruncie dyrektyw wszyscy oferenci, którzy złożyli oferty spełniające warunki udziału w dalszym postępowaniu, muszą być równocześnie zapraszani drogą elektroniczną do przedstawiania nowych cen i/lub wartości przedmiotu zamówienia. Takie zaproszenie powinno zawierać istotne informacje dotyczące indywidualnego połączenia się oferenta z urządzeniem zastosowanym przez zamawiającego do przeprowadzenia aukcji elektronicznej, daty oraz godziny jej rozpoczęcia; jednakże aukcja nie może zacząć się przed upływem dwóch dni roboczych od wysłania zaproszenia⁸⁵.

Według polskiej ustawy, zamawiający może żądać od wykonawców wniesienia wadium w terminie przez niego określonym, nie później jednak niż przed upływem terminu otwarcia aukcji elektronicznej⁸⁶. Ustawa nie zabrania, aby żądać wniesienia wadium już wraz z wnioskiem o dopuszczenie do udziału w aukcji⁸⁷. Jednakże zamawiający nie ma prawa do swobodnego określania terminu wniesienia wadium w innych trybach udzielania zamówienia⁸⁸.

Można wyróżnić następujące etapy aukcji elektronicznej w polskim prawie zamówień publicznych:

- 1) określenie przedmiotu zamówienia;
- 2) ogłoszenie o zamówieniu, którego udzielenie nastąpi w trybie aukcji elektronicznej;
- 3) porozumiewanie się zamawiającego i wykonawców w toku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie aukcji elektronicznej;
- 4) składanie wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego w trybie aukcji elektronicznej;
- 5) zaproszenie do składania ofert;
- 6) wniesienie wadium;
- 7) aukcja elektroniczna *sensu stricto*⁸⁹:
 - a) otwarcie aukcji elektronicznej *sensu stricto*;
 - b) składanie ofert;
 - c) aukcja elektroniczna jedno- i wieloetapowa;
 - d) zamknięcie aukcji elektronicznej *sensu stricto*;
- 8) informacja o wyborze oferty;
- 9) ewentualne unieważnienie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego;

zawarcie umowy w sprawie zamówienia publicznego⁹⁰.

⁸⁵ Art. 56 ust. 4 akapit 2 dyrektywy klasycznej; art. 54 ust. 4 akapit 2 dyrektywy sektorowej.

⁸⁶ Art. 76 ust. 3 ustawy.

⁸⁷ Zob. M. Płużański, *op. cit.*, s. 232.

⁸⁸ Zob. J. Pieróg, *op. cit.*, s. 203.

⁸⁹ J. Pieróg ten etap aukcji elektronicznej określa mianem „bezpośredniej aukcji”, *ibidem*, s. 204.

⁹⁰ Podział aukcji na etapy wg P. Wiśniewski, G. Wicik, *Aukcja elektroniczna – propozycje...*, s. 160 – 172.

Zamawiający otwiera aukcję elektroniczną w terminie określonym w ogłoszeniu o zamówieniu; termin ten nie może być krótszy niż 5 dni od dnia przekazania wykonawcom zaproszenia do składania ofert⁹¹. Otwarcie aukcji może następować przez jej wywołanie, tj. oświadczenie o możliwości składania ofert, któremu towarzyszy zazwyczaj podanie ceny wywoławczej; jednakże ustawa nie nakłada na zamawiającego obowiązku podania ceny wywoławczej⁹². Istnieje także możliwość otwarcia aukcji elektronicznej o ściśle określonej godzinie, bez potrzeby składania oświadczenia ze strony organizatora czy zamawiającego⁹³.

Otwarcie aukcji elektronicznej *sensu stricto* kończy pierwszą część trybu aukcji, a zaczyna drugą, w postaci zgłaszania kolejnych cen (postąpień), będących ofertami. Zarówno termin otwarcia, jak i zamknięcia aukcji *sensu stricto* powinien wynikać z ogłoszenia. Od jej otwarcia do zakończenia całe postępowanie prowadzi się, na gruncie polskiej ustawy, w drodze elektronicznej, co oznacza używanie formularza umieszczonego na stronie internetowej.

W trybie aukcji elektronicznej dopuszczalna jest tylko elektroniczna postać oferty⁹⁴. Złożenie oferty w innej formie skutkuje jej nieważnością. Oferta musi być opatrzona bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu. Zgodnie z art. 78 § 2 KC, oświadczenie woli złożone w postaci elektronicznej opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu jest równoważne z oświadczeniem woli złożonym w formie pisemnej.

Sformułowanie użyte przez polskiego ustawodawcę: „za pomocą formularza umieszczonego na stronie internetowej umożliwiającego wprowadzenie niezbędnych danych w trybie bezpośredniego połączenia z tą stroną” dotyczy technicznego aspektu przeprowadzenia aukcji elektronicznej i zbliża aukcję elektroniczną do aukcji prowadzonej ustnie. To postanowienie zawęża sposób składania ofert jedynie do jednego środka komunikacji elektronicznej. Inne środki komunikacji elektronicznej, np. poczta elektroniczna, nie mogą być wykorzystywane do składania ofert⁹⁵.

Zgodnie z polską ustawą, „wykonawcy składają kolejne korzystniejsze oferty (postąpienia), podlegające automatycznej klasyfikacji”. Każdy wykonawca może wielokrotnie składać ofertę cenową. Oferta złożona w toku aukcji przestaje wiązać, gdy inny wykonawca złożył ofertę korzystniejszą⁹⁶. Takie ukształtowanie aukcji ma podkreślać konkurencję pomiędzy uczestnikami postępowania. Oferty składane przez wykonawców podlegają automatycznej

⁹¹ Art. 76 ust. 4 ustawy.

⁹² Zob. M. Płużański, *op. cit.*, s. 230.

⁹³ Zob. P. Wiśniewski, G. Wicik, *Aukcja elektroniczna – propozycje...*, s. 169.

⁹⁴ Art. 78 ust. 1 ustawy.

⁹⁵ Zob. D. Piasta, *Prawo zamówień...*, s. 7.

⁹⁶ Art. 78 ust. 3 ustawy.

klasyfikacji na podstawie ceny⁹⁷; zamawiający nie dokonuje oceny ofert. Jedynym kryterium, dopuszczonym w trybie aukcji elektronicznej, jest cena⁹⁸.

Do aukcji elektronicznej nie stosuje się art. 83 ust. 2 ustawy, który stanowi, iż zamawiający może dopuścić możliwość złożenia oferty częściowej, jeśli przedmiot zamówienia jest podzielny. Zdaniem M. Płużańskiego nie ma przeszkód, aby dopuścić również tę możliwość w trybie aukcji elektronicznej, tym bardziej, że stosuje się do niej art. 93 ust. 2 ustawy, dotyczący unieważnienia części postępowania o udzielenie zamówienia⁹⁹.

Ustawa nie rozstrzyga kwestii oferty niespełniającej wymogu minimalnego postąpienia. Do ofert składanych w trybie aukcji elektronicznej nie ma zastosowania art. 89 ustawy dotyczący odrzucenia oferty. Urząd Zamówień Publicznych zaleca, aby oferta taka była odrzucana automatycznie, o czym należy z góry poinformować wykonawców¹⁰⁰.

Według polskiego prawa zamówień publicznych aukcja elektroniczna może być jednoetapowa albo wieloetapowa. Liczbę etapów podaje zamawiający w ogłoszeniu. Należy ją podać także wtedy, gdy przewiduje się jeden etap. Liczba ta nie może ulec zmianie w toku aukcji. Każdy etap ma określony czas trwania, który powinien być zamieszczony w ogłoszeniu¹⁰¹.

Zgodnie z dyrektywami, aukcja elektroniczna może obejmować kilka następujących po sobie etapów¹⁰².

Zamykając każdy etap, zamawiający, jeśli zastrzegł to w ogłoszeniu, może nie zakwalifikować do kolejnego wykonawców, którzy nie złożyli nowych postąpień – czyli pozbawić tych uczestników aukcji możliwości składania dalszych ofert¹⁰³.

Zamawiający ma ciągły dostęp do wszystkich informacji przekazywanych w toku aukcji przez wykonawców. Jego obowiązkiem jest posługiwanie się takim programem komputerowym obsługującym postępowanie, który umożliwi natychmiastowe – automatyczne – uszeregowanie ofert, pozwalające na wskazanie oferty w danym momencie najkorzystniejszej, gdyż jest on zobowiązany do przekazywania na bieżąco wszystkim oferentom informacji o pozycji złożonych przez nich ofert, liczbie wykonawców biorących udział w każdym z etapów aukcji elektronicznej, a także o cenach złożonych przez nich ofert. Jednakże do momentu zamknięcia aukcji elektronicznej nie wolno mu ujawnić danych umożliwiających identyfikację wykonawców¹⁰⁴. Zamawiający musi oznaczyć wykonawców w sposób, który zapewni im anonimowość,

⁹⁷ Art. 78 ust. 2 ustawy.

⁹⁸ Zob. J. Pieróg, *op. cit.*, s. 205.

⁹⁹ Zob. M. Płużański, *op. cit.*, s. 233.

¹⁰⁰ *Ibidem*, s. 234.

¹⁰¹ Zob. J. Pieróg, *op. cit.*, s. 205.

¹⁰² Art. 54 ust. 4 akapit 2 dyrektywy klasycznej; art. 54 ust. 4 akapit 2 dyrektywy sektorowej.

¹⁰³ Art. 79 ust. 2 ustawy.

¹⁰⁴ Art. 79 ust. 3 ustawy.

np. numerami. W przeciwnym razie mogłoby dojść do porozumienia wykonawców skutkującego wyższymi cenami¹⁰⁵.

Na podstawie dyrektyw, w trakcie każdej fazy aukcji elektronicznej zamawiający ma również obowiązek ciągłego informowania uczestników co najmniej o pozycji, jaką zajmują w danym momencie. Zamawiający może także podać liczbę oferentów, którzy aktualnie biorą udział w aukcji elektronicznej, ale nie wolno mu ujawniać danych pozwalających na zidentyfikowanie poszczególnych oferentów¹⁰⁶.

Zgodnie z polską ustawą, zamawiający zamyka aukcję elektroniczną:

- a) w terminie określonym w ogłoszeniu;
- b) jeżeli w ustalonym w ogłoszeniu okresie nie zostaną zgłoszone nowe postąpienia lub
- c) po zakończeniu ostatniego, ustalonego w ogłoszeniu etapu¹⁰⁷.

Zamawiający ma swobodę wyboru sposobu zamknięcia aukcji elektronicznej, lecz musi zamieścić informację o nim w ogłoszeniu.

Według dyrektyw, aukcja elektroniczna może zakończyć się w jeden z następujących sposobów:

- a) w terminie i o godzinie wskazanej w zaproszeniu do aukcji elektronicznej;
- b) jeśli zamawiający wskazał w zaproszeniu minimalny okres czasu, jaki musi upłynąć pomiędzy otrzymaniem kolejnej oferty i zamknięciem aukcji elektronicznej - jeśli nie otrzymał nowych cen lub propozycji dotyczących innych elementów ofert w tym terminie;
- c) kiedy zostaną zakończone wszystkie etapy aukcji elektronicznej określone w zaproszeniu¹⁰⁸.

Zamknięcie aukcji nie jest równoznaczne z zakończeniem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, które kończy się dopiero zawarciem umowy albo unieważnieniem. Bezpośrednio po zamknięciu aukcji elektronicznej zamawiający podaje, pod ustalonym w ogłoszeniu o zamówieniu adresie internetowym, nazwę (firmę) oraz adres wykonawcy, którego ofertę wybrano¹⁰⁹. Ponieważ jedynym kryterium może być cena, najkorzystniejsza oferta oznacza ofertę z najniższą ceną i zamawiający udziela zamówienia wykonawcy, który taką ofertę złożył.

¹⁰⁵ Zob. M. Płużański, *op. cit.*, s. 227.

¹⁰⁶ Art. 56 ust. 6 dyrektywy klasycznej; art. 54 ust. 6 dyrektywy sektorowej.

¹⁰⁷ Art. 80 ust. 1 ustawy.

¹⁰⁸ Art. 56 ust. 7 dyrektywy klasycznej; art. 54 ust. 7 dyrektywy sektorowej.

¹⁰⁹ Art. 80 ust. 2 ustawy.

Dyrektywy przewidują, iż po zakończeniu aukcji elektronicznej zamawiający jest obowiązany zawrzeć umowę o udzielenie zamówienia publicznego ze zwycięzcą aukcji elektronicznej¹¹⁰.

Według polskiej ustawy, postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego w trybie aukcji elektronicznej ulega unieważnieniu, jeżeli wpłyną mniej niż dwa wnioski o dopuszczenie do udziału w aukcji elektronicznej albo jeżeli nie zostaną złożone oferty przez co najmniej dwóch wykonawców¹¹¹. Poza tym postępowanie to podlega unieważnieniu także w przypadku zaistnienia innych okoliczności przewidzianych w art. 93 ust. 1 ustawy.

Podpisanie umowy (udzielenie zamówienia) następuje w trybie art. 94 ust. 1 ustawy: „zamawiający zawiera umowę w sprawie zamówienia publicznego w terminie nie krótszym niż 7 dni od dnia przekazania zawiadomienia o wyborze oferty, nie później jednak niż przed upływem terminu związania ofertą”. W odróżnieniu od aukcji uregulowanej w Kodeksie cywilnym, aukcja elektroniczna *sensu stricto* w zamówieniach publicznych nie kończy się zawarciem umowy, lecz jedynie wyborem najkorzystniejszej oferty. Podyktowane jest to koniecznością zapewnienia wykonawcom skutecznego sposobu podważenia czynności wyboru oferty (poprzez wniesienie protestu), co byłoby niemożliwe, gdyby wybór oferty rodził skutek w postaci zawarcia umowy¹¹². Obligatoryjną formą zawarcia umowy jest przewidziana w ustawie forma pisemna pod rygorem nieważności¹¹³.

Do aukcji elektronicznej nie stosuje się przepisów dotyczących specyfikacji istotnych warunków zamówienia oraz przepisów o wyborze najkorzystniejszej oferty¹¹⁴.

Dyrektywa klasyczna przewiduje, że aukcje elektroniczne mogą mieć również zastosowanie w umowach ramowych. Umową ramową jest umowa zawarta pomiędzy jednym lub większą liczbą zamawiających a jednym lub większą liczbą wykonawców, której celem jest określenie warunków dotyczących zamówień udzielanych w danym okresie, w szczególności w odniesieniu do ceny lub planowanej ilości. Czas obowiązywania umowy ramowej nie może przekraczać 4 lat, z wyjątkiem szczególnych przypadków, kiedy dłuższy termin obowiązywania umowy jest uzasadniony przedmiotem zamówienia. Zgodnie z art. 54 ust. 2 akapit 2 dyrektywy klasycznej, aukcje elektroniczne mogą być stosowane w przypadku, kiedy zamawiający zaprasza do składania ofert wykonawców będących stronami umowy ramowej¹¹⁵.

¹¹⁰ Art. 56 ust. 8 dyrektywy klasycznej, art. 54 ust. 8 dyrektywy sektorowej.

¹¹¹ Art. 93 ust. 1 pkt 3 ustawy.

¹¹² Zob. P. Wiśniewski, G. Wicik, *Aukcja elektroniczna – propozycje...*, s. 172.

¹¹³ Art. 139 ust. 2 ustawy.

¹¹⁴ Art. 81 ustawy.

¹¹⁵ Szerzej na temat umów ramowych D. Piasta, *Procedury elektroniczne...*, s. 38.

Aukcja elektroniczna w zamówieniach publicznych w Polsce – korzyści i zagrożenia

Aukcja elektroniczna jest, obok rynków elektronicznych i katalogów elektronicznych, jednym z wielu instrumentów elektronicznych zamówień publicznych. Twórcom projektu ustawy – Prawo zamówień publicznych chodziło o wykorzystanie przez administrację publiczną handlu elektronicznego do zamówień publicznych¹¹⁶. Jednakże zastosowanie nowego instrumentu udzielania zamówień publicznych, który wykorzystuje nowoczesne technologie, niesie za sobą zarówno korzyści, jak i zagrożenia.

Do korzyści należą oszczędności finansowe – wahają się w granicach kilku do nawet kilkudziesięciu procent ceny zakupu. Oferenci, konkurując między sobą, będą oferowali coraz korzystniejsze ceny. Gdy dojdą do granicy opłacalności, raczej nie będzie możliwości osiągnięcia spektakularnych korzyści finansowych. Aukcje odwrócone niosą ze sobą transfer zysków z wykonawców na zamawiającego, co w perspektywie może odbić się niekorzystnie na samym zamawiającym (np. poprzez obniżenie jakości oferowanych dóbr i usług). Aukcja elektroniczna pozwala także na oszczędność czasu – jej procedura skraca czas pracy urzędnikom, czas negocjacji kontraktu i termin realizacji zamówień¹¹⁷.

Aukcja elektroniczna jest również przejrzystym instrumentem. Brak możliwości kontaktu oferenta z urzędnikiem oraz likwidacja komisji przetargowej wpływają na zwiększoną transparentność tego procesu. W Łodzi aukcje internetowe są częścią antykorupcyjnego programu prezydenta Jerzego Kropiwnickiego¹¹⁸. Aukcje internetowe, przeprowadzane np. przez jednostki samorządu terytorialnego, mogą stać się jednym z narzędzi racjonalizacji wydatków publicznych. Przejrzystość oznacza łatwiejszy dostęp do informacji o zamówieniach publicznych i do udziału w tych postępowaniach, a także wpływa na zwiększenie rywalizacji pomiędzy oferentami. Powoduje to, iż zamawiający kontraktuje dobra i usługi po niższych cenach niż w analogicznym postępowaniu o udzielenie zamówienia prowadzonym w formie pisemnej¹¹⁹.

Problemy stwarza sposób przeprowadzenia aukcji i wyposażenie techniczne, którym musi dysponować zamawiający oraz oferent. Ofertę składa się, pod rygorem nieważności, w postaci elektronicznej, opatrzoną bezpiecznym podpisem elektronicznym, weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu¹²⁰. Drugim elementem potrzebnym do przeprowadzenia

¹¹⁶ Zob. H. Fedorowicz, *Aukcja on-line bez podejrzeń*, „Rzeczpospolita” 2003, nr 70.

¹¹⁷ Zob. W. Jankowski, *Rozwiązanie z przyszłością*, „Wspólnota” 2004, nr 10, s. 36.

¹¹⁸ J. w.

¹¹⁹ Czego dowodzą P. Wiśniewski, G. Wicik, *Aukcja elektroniczna w...*, s. 110 -112.

¹²⁰ Art. 78 ust. 1 ustawy.

aukcji jest platforma elektroniczna, na której odbywałaby się aukcja. Koszt samej platformy wynosi kilkadziesiąt tysięcy złotych¹²¹. Swoją platformę udostępnia Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych S.A.¹²². Dla niektórych zamawiających czy wykonawców utrzymanie urządzeń potrzebnych do składania podpisu elektronicznego może się okazać zbyt kosztowne i nieopłacalne, gdyż organizowanie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie aukcji elektronicznej będzie związane z koniecznością poniesienia kosztów zakupu stosownego sprzętu teleinformatycznego oraz oprogramowania, potrzebnych do przeprowadzenia aukcji, a także kosztów przeszkolenia pracowników prowadzących aukcję elektroniczną¹²³. Zdaniem M. Melona, przepisy o aukcji elektronicznej pozostaną jeszcze przez długi czas martwym zapisem i nie wyprą trybu zapytania o cenę (jak przewidywali twórcy projektu ustawy – Prawo zamówień publicznych)¹²⁴.

Gdyby nie ustawowy próg 60 000 euro, istniałaby możliwość przeprowadzania rosnących licytacji na sprzedaż np. nieruchomości komunalnych. W obecnym stanie prawnym zamawiający może zakupić w drodze aukcji elektronicznej np. sprzęt komputerowy, materiały i meble biurowe, ale nie skomplikowaną aparaturę do pomiaru zanieczyszczeń w wodzie pitnej.

Jedynym kryterium wyboru stosowanym w czasie aukcji jest cena, a przecież często istotne są inne czynniki przedmiotu zamówienia, np. okres gwarancji, serwisu, czy inne dodatkowe parametry.

Istnieje także niebezpieczeństwo wpływania na przebieg aukcji elektronicznej za pomocą działań niezgodnych z prawem¹²⁵. Jak wszystkie transakcje przeprowadzane przez Internet, tak również i aukcja elektroniczna może być narażona na interwencję osób trzecich, np. hakerów.

Jednym z pytań zasadniczych jest także to, kto ponosi winę, jeśli instrumenty elektroniczne, za pomocą których prowadzi się aukcję, odmówią współpracy w trakcie jej trwania. Czy jest to powód do unieważnienia aukcji? Czy można złożyć na to protest¹²⁶?

Wykaz cytowanych publikacji

¹²¹ Zob. M. Melon, *Aukcja elektroniczna (1)*, „Wspólnota” 2004, nr 5, s. 49.

¹²² Zob. R. Gawroński, *Aukcje elektroniczne*, „Wspólnota” 2004, nr 19, s. 38; a także M. Pampuch, *Rewolucja w zamówieniach*, „Wspólnota” 2004, nr 24, s. 61.

¹²³ Zob. P. Wiśniewski, G. Wicik, *Aukcja elektroniczna w...*, s. 113.

¹²⁴ Zob. M. Melon, *op. cit.*, s. 49.

¹²⁵ Zob. W. Jankowski, *op. cit.*, s. 37.

¹²⁶ J. w.

- Contessa, C., *E-procurement jako narzędzie modernizacji administracji publicznej. Doświadczenia wybranych krajów UE (w:) Analiza i rozwój elektronicznych zamówień publicznych w Polsce w świetle doświadczeń włoskich i europejskich*, Rzym – Warszawa 2004;
- Fedorowicz, H., *Aukcja on-line bez podejrzeń*, „Rzeczpospolita” 2003, nr 70;
- Gawroński, R., *Aukcje elektroniczne*, „Wspólnota” 2004, nr 19;
- Grabowski, J., *O projekcie ustawy – Prawo zamówień publicznych (projekt ustawy z dnia 8 sierpnia 2003 r.)*, „Przegląd Legislacyjny” 2003, nr 5, poz. 8;
- Hartung, W., *Czeka nas zmiana ustawy*, „Wspólnota” 2004, nr 23;
- Jankowski, W., *Rozwiązanie z przyszłością*, „Wspólnota” 2004, nr 10;
- Lipani, D., Sbrana, F., Tanferna, M., *Procedury zakupu towarów i usług drogą elektroniczną. Elektroniczne zamówienia publiczne w ustawodawstwie włoskim i unijnym (w:) Analiza i rozwój elektronicznych zamówień publicznych w Polsce w świetle doświadczeń włoskich i europejskich*, Rzym – Warszawa 2004;
- Łusznak – Zajac, A., Machnikowski, P., *Nowa regulacja zawarcia umowy w trybie przetargowym*, „Przegląd Prawa Handlowego”, 2003, nr 9;
- Melon, M., *Aukcja elektroniczna (1)*, „Wspólnota” 2004, nr 5;
- Pampuch, M., *Rewolucja w zamówieniach*, „Wspólnota” 2004, nr 24;
- Piasta, D., *Prawo zamówień publicznych a nowe unijne dyrektywy*, „Zamówienia Publiczne, Doradca: Porady, Interpretacje, Wzory” 2004, nr 5;
- Piasta, D., *Procedury elektroniczne w świetle nowych dyrektyw*, „Zamówienia Publiczne, Doradca: Porady, Interpretacje, Wzory” 2004, nr 10;
- Piasta, D., Romański, R., *Znaczenie projektu dla polskiego systemu zamówień publicznych (w:) Analiza i rozwój elektronicznych zamówień publicznych w Polsce w świetle doświadczeń włoskich i europejskich*, Rzym – Warszawa 2004;
- Pieróg, J., *Prawo zamówień publicznych. Komentarz*, Wydawnictwo CH Beck, Warszawa 2004;
- Płużański, M., *Prawo zamówień publicznych. Komentarz*, Wydawnictwo CH Beck, Warszawa 2005;
- Rajski, J., *Aukcja i przetarg w ujęciu znowelizowanych przepisów kodeksu cywilnego*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2003, nr 5;
- Salvati, A., Tanferna, M., *System elektronicznych zamówień publicznych w Polsce w kontekście integracji z UE (w:) Analiza i rozwój elektronicznych zamówień publicznych w Polsce w świetle doświadczeń włoskich i europejskich*, Rzym – Warszawa 2004;

Salvati, A., Tanferna, M., *Wnioski końcowe. Propozycja ustanowienia centrali zakupów i giełdy elektronicznej* (w:) *Analiza i rozwój elektronicznych zamówień publicznych w Polsce w świetle doświadczeń włoskich i europejskich*, Rzym – Warszawa 2004;

Stapała, B., *Aukcje internetowe – wybrane zagadnienia prawne*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2003, nr 2;

Wicik, G., Wiśniewski, P., *Aukcja elektroniczna – propozycje rozwiązań prawnych dla polskiego systemu zamówień publicznych*, „Przegląd Legislacyjny” 2004, nr 1;

Wicik, G., Wiśniewski, P., *Aukcja elektroniczna w zamówieniach publicznych*, „Kontrola Państwowa” 2004, nr 1;

Wicik, G., Wiśniewski, P., *Aukcja elektroniczna. Część pierwsza*, „Zamówienia Publiczne, Doradca: Porady, Interpretacje, Wzory” 2004, nr 1;

Zeidler, K., *Sprzedaż aukcyjna w obrocie dziełami sztuki i zabytkami*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2003, nr 8.

Wykaz źródeł prawa

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93; zm.: Dz. U. 1971, Nr 27, poz. 252; 1976, Nr 19, poz. 122; 1982, Nr 11, poz. 81, Nr 19, poz. 147, Nr 30, poz. 210; 1984, Nr 45, poz. 242; 1985 Nr 22, poz. 99; 1989, Nr 3, poz. 11; 1990, Nr 34, poz. 198, Nr 55, poz. 321, Nr 79, poz. 464; 1991, Nr 107, poz. 464, Nr 115, poz. 496; 1993, Nr 17, poz. 78; 1994, Nr 27, poz. 96, Nr 85, poz. 388, Nr 105, poz. 509; 1995, Nr 83, poz. 417; 1996, Nr 114, poz. 542, Nr 139, poz. 646, Nr 149, poz. 703; 1997, Nr 43, poz. 272, Nr 115, poz. 741, Nr 117, poz. 751, Nr 157, poz. 1040; 1998, Nr 106, poz. 668, Nr 117, poz. 758; 1999, Nr 52, poz. 532; 2000, Nr 22, poz. 271, Nr 74, poz. 855 i 857, Nr 88, poz. 983, Nr 114, poz. 1191; 2001, Nr 11, poz. 91, Nr 71, poz. 733, Nr 130, poz. 1450, Nr 145, poz. 1638; 2002, Nr 113, poz. 984, Nr 141, poz. 1176; 2003, Nr 49, poz. 408, Nr 60, poz. 535, Nr 64, poz. 592, Nr 124, poz. 1151; 2004, Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 162, poz. 1692, Nr 172, poz. 1804, Nr 281, poz. 2783);

Ustawa z dnia 14 lutego 2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny i niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 49, poz. 408);

Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177; zm.: Dz. U. Nr 96, poz. 959; Dz. U. Nr 116, poz. 1207; Dz. U. Nr 145, poz. 1537);

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/17/WE z dnia 31 marca 2004 r. koordynująca procedury udzielania zamówień publicznych przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i publicznych usług pocztowych (Dz. U. UE Nr L 134 z dnia 30 kwietnia 2004 r.);

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/18/WE z dnia 31 marca 2004 r. koordynująca procedury udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi (Dz. U. UE Nr L 134 z dnia 30 kwietnia 2004 r.).

Rozporządzenie Komisji Europejskiej z dnia 28 października 2004 r. zmieniające dyrektywy 2004/17/WE i 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do progów ich stosowania w zakresie procedur udzielania zamówień (Dziennik Urzędowy UE Nr L 326 z dnia 29 października 2004 r.).

Wykaz innych materiałów

Protokół ustaleń Nr 56/2002;

Uzasadnienie do projektu ustawy – Prawo zamówień publicznych,
<http://orka.sejm.gov.pl/Druki4ka.nsf/Numery/2218?OpenDocument> (według stanu na dzień 17 grudnia 2004 r.);

Zielona Księga „*Zamówienia publiczne w Unii Europejskiej – w poszukiwaniu rozwiązań*”,
COM (96) 583 z dnia 27 listopada 1996 r.